

KONCZEK JÓZSEF
A fedezettő mester

A fedezettő mester csizmafejjig érő hosszú és vastag bőrkötényben járkált az udvar közepén, ott, ahol a libák legelésztek, és ahol az udvarnak a tűzoltóságához meg az istállóhoz tartozó részét elkerítette egy félig már leomlott téglafal. A tűzoltóparancsnok azt a falat minden héten lemeszeltette a legényekkel. Úgy vakított, mint a cukor. A tűzoltóparancsnoknak sohasem volt csúcsos, mindenféle tollakkal meg lószőrrel ékesített nagy csákója, emiatt komoly embernek számított a környezete szemében. De a fedezettő mestert még jobban becsülték. Szótlan, tömzsi, a földet néző, fekete ember volt.

Gumicsizmája talpán olyan minta volt, mint a húsklopfoló recéi, elől egy kicsit még a nagyujj fölé is kikanyarodott, a csizma szárát pedig letúrta a mester, de ez csak hátulról látszott, mert elől eltakarta a bőrkötény. Durva sötétkék hálószerű trikóinget viselt, s erős karja úgy dagadt ki belőle, hogy izma békája is kiugrott, amikor kezét felemelte cigarettázás közben. Erős szövésű, rikító sárga lovaglónadrágját tenyérnyi széles, kopott bőrv fogta át a derekán. Puha dobozú cigarettáját a nadrágzsebben tartotta, s akkor ragyogott elő a nadrág, ha a bőrkötényt felhajtva benyúlt érte.

Valamelyik szekérről kerülhetett oda a széna a kőfal sarkába. Kinn, a kövesúton lassan gyülekeztek a szekeresek, valamelyik gazda meg hozott vagy egy ölnyi szénát, legyen mivel bajlódnia a kancának, amíg sorra kerül. Amikor a mester ezt észrevette, eltakarította a szénacsomót. Hogy miért, azt nem mondta, de szó nélkül engedelmessékedtek neki.

A kövesút két oldalán végig gesztenyefák álltak, s ahogy a lovak meg a szekérekerekek széttiporták a földre hullott vadgesztenyét, keserű szag terjengett a levegőben. Az útról a tűzoltók udvarába vezető kis átjáraton nem volt szabad bevezetni a lovakat, ezt csak emberek használhatták, ezért kinn, az utcán kifogták a lovakat, és jókora kerülővel a mozi felől hozták be a fedezettéshez őket. De csak akkor, amikor a fedezettő mester kinn, az úton már megszemlélte a kocsisort, kiosztotta a hivatalos fedezettőjegyeket, begyűjtötte az értük járó pénzt. Akkor a két-három pálinkásüveggel a karján, amit a gazdák adtak neki,

bement a tűzoltó ügyeletre, ahol volt egy asztala s benne zöld vasláda. Ez mindig így zajlott le, mint egy szertartás, s közben békésen várakozott mindenki.

– Kilenc óra! – kiáltott hangosan a parancsnok. Akkor a fedezettő mester gondosan elnyomta cigarettája végét a kőfalon, a földre dobta, szétsikálta, s még egyszer körbejárt az udvaron a földet nézve. Kavicsokat, rögöket rugdosott odébb, ne akadályozzák a mén mozgását. Addigra már a gazdák is eltaposták a cigarettájukat, kivették szájukból a pipát.

– Maga meg maga. Maga is – intett szemével a fedezettő mester. Együtt mentek be az istállóba.

Nyihogás, dobogás, prüsszkölés, fűjtás hallatszott. A zablát egészen fönn a pofája alatt megszorítva, másik kézzel a szíjat feszítve vezette elő a mester. Alighogy átlépték az istálló küszöbgerendáját, a mester előredúrta két lábát, s majdnem a földig dőlve, hogy lapockája szinte súrolta az udvar homokját, húzta lefelé a csődör fejét. A gyönyörű, fényes szőrű, fekete állat az egész héten belétáplált abrakról olyan erősnek tűnt, hogy attól lehetett tartani, egyszer csak lerázza magáról mind a négy embert. A derekán átvett széles vászonhevederrel fogták le ketten, harmadikuk pedig a mesternek segített tartani a zablát.

Egyetlen robusztus feszülés. Csupa energia és akará a tombolni, robogni készülő hústorony, a föl-fölágaskodó, vibrálóan ideges bőrű patás. Szeme, mint a tűzgömb. Kétségbeesetten néz, kivillan szeme fehérje. Fölborzolódik a fű, amerre fűjtat. Fogai közt majdnem szétroppan a zabra, fülei olyan keményen állnak, mintha bronzból volnának. Remegő combjain izzadság patakszik. Kemény patája pogácsa alakú földdarabokat tép föl minden lépéssel, a disznóporcot valósággal elborotválja, ahová lép.

Már észrevette a kanca szagát. Fájdalmasan, hosszan nyerít az ég felé, közben a szeme kancsít. Körötte mintha föl lenne kapálva a föld. Ínye kivillan, sárga fogai közül előtör a zab szaga, majdnem arcon éri az embert. A kőfalon, ahová a gyerektűzoltók kapaszkodtak, egy csöpp hely sincsen már, az utca felől is odatolakszanak sokan.

A csődört sajnálom. Olyan védtelennek látszik. Nem tudok hangot adni ennek az érzésemnek, nem is akarok, csak hallom, hogy körülöttem mindenki a csődör ellen szorít, izgul, mond elharapott tanácsokat, törött mondatokat, mindenki azokat biztatja, akik lefogják. Én nem. Én sajnálom a csődört. Miért nem engedik már? A kanca visszanyerít neki többször is.

Még táncoltatják a csödört. Addig mozgatják, addig engedik a saját lépéseivel haladni, amíg a mester által jónak látott helyre vezethették.

Ott áll farral egy kanca, de nem az, amelyik visszanyerített.

– Hó! – kiáltja a mester, s a jelre elengedik a széles vászonheveder köteleit, ekkor a mester a gyepelével rávezeti a kancára. A csödör hörög. Mellkasa úgy mozog, mint egy hatalmas kovácsfűjtató. Széttárt combjai közt feketén mered a hímtest, olyan izgatott, hogy irányítani sem tudja, szíve mindjárt megpattan a felindulástól. A mester segít neki. Már könyéken felül érő gumikesztyű van a kezén, az imént nyújtották oda neki, ő pedig gyors mozdulattal rántotta föl.

Végre célhoz ért. A párzó mozdulatokat emberszobrokként megmeredt nézők figyelik. Csípős szagot hoz a légáramlás, a csödör még néhány mozdulatot végez, aztán leszáll a kancáról. A szájából kiszakadt hab meg az oldalát ellepő tajték mutatja, milyen felindultságból könnyebbült meg.

A második kanca volt a kedvére való. Itt már a mester inkább útban volt, gondolkodott is egy pillanatra, aztán látta, jobb, ha félreáll. Csodálatos volt a kanca szinte szemrehányó nyerítése, a csödör hörgeése, amint összekerültek, hiszen egymást választották elsőre. Foggal megakaszzkodott a sörényében, meg is harapdálta, örömmel tapasztalgatta, megszagolta, orrával bökögte, aztán megugrotta, és sokkal tovább gyakta, mint az előző ügyetlen kis kancát. Amikor abbahagyta, összedugták a fejüket, a kanca átvette a fejét a csödör nyakán, álltak mozdulatlan. De amikor a csödör újra neki akart állni, a mester megakadályozta. A harmadik kapta meg még mindig magabiztos erejének nyugodt hasznát.

Az elvezetett kancák tulajdonosai meglegedetten tettek-vettek a szekerek körül – látszott innen a kőkerítés tetejéről –, volt, aki azonnal pokrócot dobott lovára, és vezetészáron a másik kettőhöz kötötte, volt olyan is, aki befogta helyére a jószágot, és olyan is akadt, amelyiknek csak ez az egy lova lévén ezt fogta

Mesefa, 2013

be, nyakára legyintett az ostorával, és elhajtott. Néhányan visszajöttek nézni.

A nyolcadik fedeztetés után szünetet tartottak. Akkor a fedeztető mester rongyokkal újra szárazra dörgölte a csödört, egy vödörben korpás keveréket adott neki, aztán nyakába tette a zabos tarisznyát. Később megjáratta az udvaron. Kivárta mindenki.

Ezen a délelőttön a tűzoltókat nem riasztották. A csödör heréjét a tizenharmadik vagy tizennegyedik munka után megmasszírozta a mester. Etette, itatta, járatta. A csödör tette a dolgát, igaz, a vége felé már kicsit lassabban, de jól számította ki a mester, hogy jusson ereje minden kancára.

Befejezték. Sokan még a mozielőadásra is késve mentek be, csak hogy láthassák. Elszéledtek az emberek, amikor a tűzoltóparancsnok bejelentette, hogy be fogják mutatni a motoros fecskendő működését, néhányan visszaléptek, nézelődtek.

Jól sikerült délelőtt volt. A tűzoltó gyerekek is újabb másodpercekkel javítottak a pumpálós fecskendő összeszerelésének idején, a fedeztetés is megvolt rendben. Amikor pedig a motoros fecskendőt bekapcsolták, olyan erős vízszög tört elő, hogy a parancsnok nem is merte csak fölfelé irányítani. Még szétrombolta volna a falat.